

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของวัดใน อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย : พระอนุชา ทุมวโร (วงษ์ประพันธ์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

: ดร.ชาญชัย ฮวดศรี ป.ธ.๓, พ.ม., พธ.บ.(สังคมศึกษา),
M.A. (Pol.Sc.), Ph.D.(Soc.Sc.)

: ดร.ปัญญา กล้ายเดช ป.ธ.๓, พธ.บ.(เศรษฐศาสตร์),
ร.ป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์) Ph.D.(Pol.Sc.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๘/มีนาคม /๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (๓) เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของวัดใน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การวิจัยตามวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methed) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์สำหรับเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พระภิกษุ ๒๕๗ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม(Simple Random Sampling)โดย ใช้วิธีการจับฉลาก มีค่าเชื่อมั่น ๐.๘๔๗ และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ ได้แก่เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น เจ้าคณะอำเภอเมือง และเจ้าคณะตำบลพระลับ ใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเจาะจง (Purposive Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) สำหรับแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาอธิบายในรูปของความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. จากการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของวัดใน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พระภิกษุ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุ ต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของวัดใน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม-บาลี สถานะทางการคณะสงฆ์ และประสบการณ์ในการทำงานของพระภิกษุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของวัดใน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. การศึกษาด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า คณะสงฆ์ยังขาดงบประมาณในการพัฒนา ในด้านต่างๆ หลายเรื่องโดยเฉพาะเรื่องการศึกษา ขาดการทำวัตรสวดมนต์เป็นประจำ การทำงานที่ไม่ชัดเจนและเด็ดขาด การติดต่อสื่อสารไม่ชัดเจน การทำงานที่เหนื่อยๆ มักทำงานแบบการย่ำอยู่กับ ที่ไม่มีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การขัดแย้งกันระหว่างบ้านกับวัด การไม่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ของผู้น้อยที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ ปัญหาเรื่องของยาเสพติดให้โทษและอบายมุขอื่นๆ เป็นปัญหา สำคัญของคณะสงฆ์ ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณที่มีอย่าง จำกัดให้เป็นประโยชน์มากที่สุดโดยเน้นเรื่องหลักๆ ที่จะพัฒนาคณะสงฆ์ เช่นเรื่องการศึกษาธรรม ศึกษาบาลี ซ่อมแซมส่งเสริมสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อคณะสงฆ์ หาสิ่งกระตุ้นที่จะทำให้คณะสงฆ์ ทำงานได้อย่างว่องไว ชัดเจน จัดการให้เจ้าอาวาสทุกวัดพาอุกวัดทำการสวดมนต์ทุกวันลงปาฏิโมกข์เป็นประจำ ไม่เพียงแต่ในพรรษาเท่านั้น หาวิธีแก้ไขข้อขัดแย้งของคณะสงฆ์และบ้าน อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเคารพกัน รู้จักมีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อคณะสงฆ์ หาวิธี ป้องกันปัญหาเรื่องยาเสพติด ช่วยกันสอดส่องดูแลให้ทั่วถึง

Thesis Title : Efficiency of Sangha Administration of Temples at
Muang District, Khonkaen Province

Researcher : Phra Anucha Dhammavaro (Wongprapan)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committees

: Asst. Prof. Dr. Chanchai Huadsri Pali III, B.A.,
M.A.(Pol.Sc), Ph.D. (Soc.Sc))

: Dr. Panya Klaydesh (Pali VII, M.P.A.,B.A. (Eco), Ph.D. (Pol.Sc.)

Date of Graduation : 18/ March / 2013

ABSTRACT

This research had three main purposes: (1) to study the efficiency of the Sangha management, (2) to compare views on the efficiency of the Sangha management and (3) to study possible ways and suggestions of developing the Sangha management of the temples at Muang district, Khonkaen province.

The mixed method research was consisted of a quantitative research with the questionnaire and qualitative research with the interview. For the quantitative research, the sample in this research 297 monks, a tool for the data collection, simple Random Sampling with the lottery, 0.84 of the reliability. The qualitative research dealt with the interview to collect data from the simple: the ecclesiastical provincial governor of Khonkaen, the ecclesiastical district officer of Muang district, and the Ecclesiastical Commune-Chief of Palab Sub-district of Palab. There was the purposive random sampling. The tool of this research was questionnaire and interview. The analysis of all collected data was done in the SPSS programme about frequency, percentage, mean, and Standard Deviation (S.D.). The hypothesis was proved with the own way analysis of variance. The interview was analyzed in the form of the organized and described details.

The findings of this research were in the following aspects

1. A result of this research was found that the efficiency of the Sangha administration within the Buddhist temples, Muang district, Khonkaen was generally in the high level ($\bar{X}=4.40$). When all aspects of the Sangha administration was considered, monks' view on it was in the highest level.

2. The comparison of the monks' view on the efficiency of the Sangha administration at the Buddhist temples, Muang district, Khonkaen was found that the monks' ages, years, education, Dhamma-Pali education, the Sangha rank, and experience in work were different. However, their general view on the Sangha administration at the Buddhist temples, Muang district, Khonkaen was not different. Thus, this result denied the given hypothesis.

3. The problems and obstacles were found that the Sangha did not have the budget enough to develop all parts, especially the education, actual chanting, clear working, communication, laziness, non-creation, opposition between the temple and villages, non-respect of the youths to the elder people, habit-forming drug, and elements of destruction. These problems were found in the Sangha and they required the quickly solution. Some suggestion, here, was that to make the limited budget had to be given to the most important projects to develop the Sangha that gave many benefits such as a Dhamma study, a Pali study, repairing the Sangha's most important things, finding only a technique to make the Sangha work efficiently, actual chanting and Patimokkha made by all the abbot and his students, searching a way to resolve a problem between the temple and villages, training people about the respect to each other, creation of new things for the Sangha, protection of people from the habi-forming drug, and taking care of all people in the village.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วย ดร.ชาญชัย ฮวดศรี ประธานที่ปรึกษา ดร.ปัญญา กล้ายเดช กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขงานด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพระอาจารย์ทุกรูป และคณาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ และคณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาตลอด คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณพระเทพกิตติรังษี (ทองสา) เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น พระครูอรุณธสารเมธี เจ้าคณะอำเภอเมือง และพระมหาจักรกฤษ อนุภทโท เจ้าคณะตำบลพระลับ ที่อนุเคราะห์โอกาส ให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และที่สำคัญในการวิจัยในครั้งนี้ขอขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

- ๑.พระสุธรรมมานุวัตร,ผศ.ดร. (คณะบดีวิทยาลัย)
- ๒.พระครูปริยัติกิตติธำรง,ผศ.ดร (ประธานกรรมการ)
- ๓.ผศ.ดร.ชาญชัย ฮวดศรี (กรรมการ)
- ๔.ดร.ปัญญา กล้ายเดช (กรรมการ)
- ๕.ดร.อุคร จันทวัน (กรรมการ)
- ๖.รศ.สำเริง จันทรสวรรณ (กรรมการ)

ขอขอบพระคุณคณะสงฆ์ของวัดในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพระมหาสำราญ กุมมสุทฺธ ฺดร. ผู้ตรวจสอบเอกสารด้านภาษาอังกฤษของงานวิจัยครั้งนี้ และพระมหาพิสิฐ วิสิฐรูปญโญ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่ช่วยเหลือในการตรวจรูปแบบงานวิจัยและประสานงานต่างๆ และสุดท้ายนี้ผู้วิจัย ขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แด่ครูบาร้ออาจารย์ทุกๆ ท่านที่เป็นกำลังใจให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง และให้ความรักความเมตตาและความเอาใจใส่เสมอมา ตั้งแต่วันแรกจนวันนี้ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยชิ้นนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนเป็นผลสำเร็จด้วยดียิ่ง

พระอนุชา ฐมฺมวโร (วงษ์ประพันธ์)

๑๘/ มีนาคม /๒๕๕๖